

13.11.2025

Dnro 509/03.04.04.04.16/2024

Asia

Valitus yleiskaavasta

Valittaja

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Asian aikaisempia vaiheita

Kaustisen kunnanvaltuusto on 28.9.2023 § 46 hyväksynyt kaavan nimeltä Keskustan osayleiskaavan muutos ja laajennus; Virkkala-Järvelä.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on 8.11.2023 tehnyt kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä maankäyttö- ja rakennuslain 195 §:n mukaisen oikaisukehotuksen.

Oikaisukehotuksessa ELY-keskus on edellyttänyt ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n sekä luonnonsuojelulain ja maankäyttö- ja rakennuslain pohjalta seuraavaa: Virkkalan pohjavedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle sijoittuvan teollisuusalueen laajennukselle ei tule osoittaa uusia teollisuusalueita kaavamerkinnällä TY ja sitä koskevilla määräyksillä.

Päätös, josta valitetaan

Kaustisen kunnanvaltuusto 14.3.2024 § 9

Kunnanvaltuusto on pysyttänyt Virkkala-Järvelän osayleiskaavaa koskevan päätöksen 28.9.2023 § 46 voimassa.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Kunnanvaltuuston päätös osayleiskaavan hyväksymisestä on kumottava siltä osin kuin kaavassa on osoitettu uusi teollisuusalue (TY) Oosinharjun pohjavesialueelle Virkkalan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle Vissavedentien varteen.

Perustelut

Yleiskaavan sisältövaatimukset ja vaikutusten selvittäminen

ELY-keskus on kaavaan liittyneen viranomaisyhteistyön aikana tuonut neuvotteluissa, lausunnoissa ja kaavasta tehdyssä oikaisukehotuksessa esiin Oosinharjun tärkeälle pohjavesialueelle, Virkkalan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle ja noin 500 metrin etäisyydelle vedenottamosta kaavassa osoitetun teollisuusalueen (TY) laajennuksen pohjaveden laadulle ja määrälle aiheuttaman riskin. Teollisuusalueen (TY) laajennukseksi osoitetun alueen pohjavesiolosuhteita ei kaavoituksen yhteydessä ole selvitetty ELY-keskuksen kehotuksesta huolimatta. Kaavaselostuksessa viitataan pohjavesien osalta ainoastaan Kaustisen kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaan, joka ei tue kaavaratkaisua, ja jonka yhteydessä kaavan suunnittelualueen pohjavesiolosuhteita ei ole selvitetty. Suojelusuunnitelmassa on sen sijaan esitetty aluetta koskien pohjavesiolosuhteiden lisäselvittämistä ja esitetty pohjavesialueen rakenneselvityksen tarvetta.

Kaavassa esitetyt suunnittelumääräykset eivät poista kaavoitukseen liittyvien selvitysten eikä vaikutustenarviointien tarvetta, eikä niillä tässä tapauksessa pystytä estämään pohjaveden laadulle ja määrälle kaavaratkaisun mukaisesta toiminnasta aiheutuvaa riskiä. Vaikutustenarvioinneissa ja riskinarvioinnissa tulee huomioida suunnittelualueelta selvitetty pohjavesiolosuhteet ja kaavaratkaisun mahdollistamasta toiminnasta aiheutuva riski normaalitilanteen lisäksi myös onnettomuustilanteissa. Myös yhteisvaikutus pohjaveden laadulle ja määrälle muun jo Oosinharjun vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle sijoittuneen toiminnan kanssa tulee kaavoituksen yhteydessä arvioida. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Uuden teollisuuden sijoittaminen Virkkalan pohjavedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle ei annetuista kaavamääräyksistä huolimatta varmista ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskiellon ja vesilain muuttamiskiellon toteutumista ja asia olisi tullut selvittää jo osayleiskaavatyön yhteydessä.

Oosinharjun pohjavesialue on osa harjua, jonka keskeisillä osilla on paremmin vettä johtavia kerroksia ja reunoilla ja pinnassa hienompia maalajikerrostumia. Maaperä on pääosiltaan hiekkaa ja kivistä hiekkaa. Harju on jääkauden aikaisen jäänalaisen sulamisvesivirran kerrostamaa hiekkaa ja soraa. Oosinharjun tapauksessa harjun maalajikerrokset ovat kerrostuneet rinteeseen, joka viettää kohti nykyistä Perhonjokea. Maanpinta on idässä länsiosaa korkeammalla. Tämän takia harju on sen itäosissa synkliininen eli vettä ympäristöstään keräävä ja länsiosastaan antikliininen eli vettä ympäristöönsä purkava. Oosinharjun pohjavesialueella sijaitsee kaksi Kaustisen kunnan vesihuoltolaitoksen pohjavedenottamo, joista Tanhuanpään vedenottamo sijaitsee tien 63 pohjoispuolella Jylhäntien länsipuolella ja Virkkalan vedenottamo sijaitsee nyt puheena olevalla osayleiskaava-alueella. Virkkalan vedenottamolle on Länsi-Suomen vesioikeuden 27.11.1995 määräämä suoja-alue, joka sisältää ottamoalueen sekä lähisuoja- ja kaukosuojavyöhykkeet.

Virkkalan vedenottamolta pumpattava pohjavesi muodostuu pääosin ottamon pohjois-, koillis- ja itäpuolella.

Virkkalan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle on vuoden 2015 Keskustan osayleiskaavassa (16.4.2015 § 24) kaavoitettu TY-aluetta noin 15,9 hehtaaria. Koko kaukosuojavyöhykkeen pinta-ala on noin 73 hehtaaria. Nykyinen teollisuusalue sijoittuu pääosin pohjavesialueen läntiselle puoliskolle Virkkalan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeen länsireunalle. Yksi erillinen alue sijoittuu lisäksi kaukosuojavyöhykkeen koilliskulmaan. Valituksen kohteena olevassa osayleiskaavassa TY-aluetta on osoitettu kaukosuojavyöhykkeelle lisää noin 14,7 hehtaaria vuoden 2015 osayleiskaavaan verrattuna. Nämä uudet alueet sijoittuvat kaukosuojavyöhykkeen pohjois- ja koillisosaan, josta pohjaveden virtaussuunta on kohti Virkkalan vedenottamo. TY-aluetta on siten lisätty lähes saman verran kuin sitä oli ennestään. Kaavaselostuksen mukaan alueelle on esitetty kohtalaisen pienialainen teollisuusalueen laajennus. Alueen kaksinkertaistamista ei voida pitää pienialaisena laajennuksena varsinkaan, kun se sijoittuu vedenoton kannalta aikaisempaa kriittisemmälle alueelle. TY-aluetta on noin 42 prosenttia kaukosuojavyöhykkeestä, verrattuna aikaisempaan 22 prosenttiin.

Oosinharjun pohjavesialue on esitetty Virkkala-Järvelän osayleiskaavassa suojelumerkinnällä pv-3: tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Sen suunnittelumääräyksessä todetaan muun ohella, että teollisuuden lastaus- ja purkualueet on päällystettävä vettä läpäisemättömällä materiaalilla ja että näiden alueiden ja muiden mahdollisesti likaisten hulevesien imeytyminen maaperään tulee estää ja johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle tai viemäriin.

Pohjaveden laadun turvaamiseksi annettu määräys vaikuttaa siis alueella muodostuvan pohjaveden määrään, sillä pohjavesialueelta hulevetenä poisjohdettava vesi vähentää vastaavasti alueella muodostuvan pohjaveden määrää. Muodostuvan pohjaveden määrän vähenemisestä voi olla seurauksena, että vettä otettaessa Oosinharjun pohjavesialueelle alkaa virrata harjun itäpuolelta enemmän humuspitoista pintavettä imeytyen harjuun heikentäen näin pohjaveden laatua. Vedenottamon pohjoispuolelle jää kaavoitettujen alueiden mukaisesti vain noin 4,5 hehtaaria luonnontilaista aluetta pohjavesien virtaamissuunnat huomioiden.

Oosinharjun pohjavesialueella muodostuvan pohjaveden määräksi on arvioitu 1000 m³/d. Virkkalan ja Tanhuanpään vedenottamoilla on kummallakin vesilain mukaiset ottoluvat enintään 500 m³/d vesimäärän ottamiseksi. Pohjavesialueen arvioitu antoisuus on siis kokonaisuudessaan sidottu Virkkalan ja Tanhuanpään vedenottamoiden vedenottolupiin. Virkkalan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeellä muodostuvan pohjaveden määrän väheneminen pienentää ottamolta hyvälaatuisena saatavissa olevan veden määrää ja aiheuttaa näin haittaa vedenotolle.

Hulevesien johtaminen kaavamääräyksen esittämällä tavalla viemäriin vaarantaa jätevesien asianmukaisen käsittelyn ja on vesihuoltolain 17 d §:n vastaista. Kaavaselostuksen mukaan suunnittelualueella ei ole erillistä

hulevesiviemärointiä toteutettuna eikä Kaustisen kunta ole laatinut maankäyttö- ja rakennuslain 103 l §:n mukaista teollisuusalueen laajennusaluetta koskevaa hulevesisuunnitelmaa. Kaava-asiakirjoista ei ilmene, eikä ELY-keskuksella ole tiedossa muutakaan suunnitelmaa, jossa olisi esitetty alueen tai sen lähiympäristön hulevesien hallinnan ratkaisut. Tämä siitakin huolimatta, että Oosinharjun pohjavesialueelle ja Virkkalan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle on Kaustisen kunnan Keskustan osayleiskaavassa 2015 osoitettu merkittävä teollisuusalue (TY), joka on jo aiemmin toteutunut ja jonka laajentamista on nyt Virkkala-Järvelä osayleiskaavassa esitetty.

Ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto on ehdoton ja vaaran aiheuttaminenkin pohjaveden laadulle on kiellettyä. Tämä koskee myös esimerkiksi teollisuuden häiriö- ja onnettomuustilanteita sekä sammutusvesiä.

Kaavoituksen tulee maankäyttö- ja rakennuslain perusteella perustua riittäviin selvityksiin. Oosinharjun pohjavesialueen osalta Virkkala-Järvelä osayleiskaavan kaavaselostuksessa viitataan ainoastaan Kaustisen kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitykseen 2018. Kyseisen suojelusuunnitelman viimeisin versio on kuitenkin päivätty 1.6.2020. Muita muodostuvan pohjaveden määrään ja pohjavesiolosuhteisiin liittyviä selvityksiä tai pohjaveden suojelutarpeen huomioimiseksi tai kaavaratkaisun vaikutusten arvioimiseksi tehtyjä selvityksiä ei kaavoituksen yhteydessä ole tehty eikä niitä ole kaavamateriaalissa esitetty.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa kootaan alueelta olemassa olevat pohjavesitutkimustiedot ja tiedot pohjavettä vaarantavista riskikohteista. Suunnitelmassa on sovellettu pohjaveden suojelua koskevaa lainsäädäntöä sekä esitetty sen pohjalta toimenpidesuosituksia pohjavesialueilla tapahtuvalle toiminnalle. Suojelusuunnitelmalla ei ole suoria oikeudellisia vaikutuksia. Suunnitelman aiheuttamat oikeusvaikutukset näkyvät vasta, kun ohjeita sovelletaan käytäntöön esimerkiksi kaavojen laatimisen tai ympäristölupien lupaharkinnan yhteydessä. Pohjavesivahingoilta suojautumisen kannalta ensisijainen tavoite on riskien poistaminen tai siirtäminen pois pohjavesialueelta. Jos riskejä ei voida siirtää pois, niitä tulee pienentää. Riskien pienentämiseen voidaan vaikuttaa muun muassa luvituksella, valvonnalla ja tiedottamisella. Riskejä voidaan pienentää myös suojaamalla ja parantamalla vahinkojen torjuntavalmiutta. Myös kaavoitus ja rakentamisen suunnittelu ovat avainasemassa uusien pohjavesiriskien välttämässä.

Kaustisen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa on selvitetty Oosinharjun pohjavesialueelle sijoittunutta teollisuus- ja yritystoimintaa sekä arvioitu niiden riskejä. Oosinharjun pohjavesialueen länsiosassa sijaitsevalla teollisuusalueella, joka on osoitettu Kaustisen keskustan osayleiskaavassa teollisuusalueeksi (TY), toimii suojelusuunnitelman päivitysraportin mukaan vähintään 18 yritystä. Alueella on autokorjaamoita, peltisepänliike, minkkien nahoitustoimintaa, keittiökalusteiden ja ikkunoiden valmistusta, puu- ja metallituotteiden valmistusta ja maalaustoimintaa, itsepalveluautopesula, lämpövoimala, raskaankaluston perävaunujen valmistusta, muutostöitä ja huoltoa, viljavarasto ja AIV-liuosten välitystä sekä kemiallista pesulapalvelua.

Suojelusuunnitelman liitteenä olevassa riskinarviointitaulukossa on teollisuuden riskejä arvioitu neliportaisella asteikolla (erittäin merkittävä riski, merkittävä riski, kohtalainen riski ja vähäinen riski). Riskiarvion perusteella Oosinharjun alueella toimivat useat eri toimialojen pk-yritykset aiheuttavat kohtalaisen riskin. Näin ollen jo nykytilanteessa Oosinharjun pohjavesialueelle sijoittunut teollisuus (TY) aiheuttaa kohtalaisen riskin pohjavedelle. Oosinharjun pohjavesialueen suojelusuunnitelman yhteydessä tehty arvio nykyisen Kaustisen Keskustan osayleiskaavan mukaiselle TY-alueelle sijoittuneen teollisen toiminnan vaikutuksista osoittaa, ettei kaavamääräyksillä ja niiden valvonnalla ole pystytty estämään pohjaveden laadulle ja määrälle teollisuudesta aiheutuvaa riskiä.

Kaustisen pohjavesialueiden suojelusuunnitelman toimenpidesuosituksissa esitetään harjun rakenneselvityksen laatimista Oosinharjun pohjavesialueelle. Näin ollen Oosinharjun pohjavesialueen rakenteesta ei ole nähty olevan vielä riittävästi tietoa pohjaveden suojelun näkökulmasta.

Pohjaveden suojelun näkökulmasta olemassa olevat selvitykset eivät tue kaavaratkaisua, jossa laajennetaan teollisuusaluetta Oosinharjun pohjavesialueelle Virkkalan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeellä. Pohjavesialueen rakenneselvitys toisi lisätietoa alueen pohjavesiolosuhteista ja olisi ollut tarpeen kaavaa laadittaessa ja kaavaratkaisun vaikutuksia arvioitaessa.

Kaustisen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa on annettu ohjeita maankäytön suunnitteluun. Ohjeissa todetaan muun muassa, että pohjavesiolosuhteet tulee selvittää maankäytön suunnitteluprosessin alussa, jotta suunnittelun aikana voidaan arvioida kaavaehdotusten pohjavesivaikutuksia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Pohjavesialueen kaavoituksessa on myös huolehdittava siitä, että kaava-alueen pinta-alasta riittävä osuus jätetään luonnontilaiseksi tai vettä läpäiseväksi, jotta pohjaveden muodostuminen on turvattu. Pohjavesialueelle ei tule kaavoittaa uusia tai laajentaa olemassa olevia pohjaveden puhtautta vaarantavia teollisuusalueita. Mahdolliset teollisuusalueen vaikutukset alueen pohjaveden laatuun ja määrään on selvitettävä kaavoitusprosessin aikana.

Oosinharjun pohjavesialue on arvioitu vesienhoidon suunnittelussa riskialueeksi kemiallisen tilan osalta. Suurta riskiä ovat aiheuttaneet alueella sijainneet turkiseläintilat, jotka on nykyisin lopetettu ja toiminta siirretty muualle. Kohtalaista riskiä aiheuttaa muun muassa teollisuus- ja yritystoiminta. Lopettaneiden turkistilojen vaikutus näkyy yhä ammoniumin kohonneina pitoisuuksina alueen pohjavedessä.

Osayleiskaavan tarkkuustasoa voidaan pitää esitettyjen aluevarausten osalta asemakaavoitusta ohjaavana. Kuitenkaan pohjavesien suojelun huomioivaa maankäyttöä ei ole mahdollista kokonaisuutena täysin ratkaista ja huomioida asemakaavoituksen kautta. Näin ollen yleiskaavaratkaisulla on voitava varmistua siitä, että yleiskaavassa osoitetut aluevaraukset on mahdollista asemakaavoittamalla toteuttaa. Pohjavesien suojelua koskien toimintojen

sijoittumisesta johtuvia vaikutuksia ja pohjavesiolosuhteita tulee selvittää jo yleiskaavavaiheessa pohjavesialueiden maankäyttöä suunniteltaessa.

Lisäksi kyseessä olevan alueen (TY) osalta on jäänyt selvittämättä sen soveltuvuus viitasammakon mahdolliseksi elinpiiriksi ja ettei mahdollista luonnonsuojelulain suojaamaa lajiesiintymää heikennettä tai hävitetä.

Virkkala-Järvelän osayleiskaavan luontoselvityksessä on todettu, ettei erillistä viitasammakkoselvitystä ole luontoselvityksen yhteydessä tehty ja että Suomen lajitietokeskuksesta ei löydy havaintoja viitasammakosta suunnittelualueelta. Viitasammakon esiintymistä alueella on pidetty epätodennäköisenä. Kaavaselostuksessa on myös todettu luontoselvityksen johtopäätös. Luontoselvityksessä on todettu, että suunnittelualueella ei sijaitse lampia tai järviä, jotka voisivat olla viitasammakon kutualueita.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toimii luonnonsuojelulain mukaisena valtion viranomaisena toimialueellaan tehtävänään muun ohessa valvoa luonnonsuojelulain säännösten noudattamista ja käyttää luonnonsuojelun yleisen edun puhevaltaa. ELY-keskus on kaavaprosessin aikana viranomaisyhteistyössä ja oikaisukehotuksessaan todennut, että alueen pohjoisosassa moottorirataa ympäröivällä metsäalueella esiintyy vesilampia/kuoppia, joita on merkitty peruskarttaan ja selkeästi myös näkyvät ilmakuvasta. Alueelle esitetään maankäytön muutosta. Tarkastelun pohjalta on mahdollista, että alueella esiintyy viitasammakoita. Alueelle kohdistuvan muuttuvan maankäytön myötä asia olisi luonnonsuojelulain mukaisesti tullut selvittää.

Kaustisen kunta ei ole luonnonsuojelulain valvontaviranomaisen kehotuksesta huolimatta selvittänyt viitasammakon mahdollista esiintymistä teollisuusalueen (TY) laajennukseksi kaavoitetulla vanhalla avolampia sisältävällä soranottoalueella kaavoituksen yhteydessä. Kunta on todennut oikaisukehotusta koskeneessa vastineessaan, että viitasammakkojen kuteminen ei ole täysin poissuljettua.

Riittävän vaikutusten arvioinnin on osoitettava, että kaavan aluevaraukset ovat asianmukaisesti sovitettavissa kaavan sisältövaatimuksiin, kuten luonnonarvojen vaalimiseen. Kaavan vaikutusten arviointia voidaan pitää riittämättömänä esimerkiksi silloin, jos arvioinnissa ei ole kyetty sulkemaan pois luontodirektiivin liitteen IV a lajeja koskevan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen tai heikentämisen mahdollisuutta. Tähän luonnonsuojelulain 78 §:n mukaiseen hävittämis- ja heikentämiskieltoon on kiinnitettävä erityistä huomiota kaikilla kaavatasoilla. Kaavaratkaisu ei ole perustunut riittäviin tutkimuksiin tai selvityksiin tältäkin osin.

Kaavaratkaisun suhde Keski-Pohjanmaan maakuntakaavaan

Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa Kaustisen kunnan alueelle on osoitettu kolme kohdemerkintää teollisuudelle (t). Yksi näistä sijoittuu osittain Oosinharjun pohjavesialueen länsireunaan. Oosinharjun pohjavesialueen luontainen pohjaveden purkautumissuunta on länteen kohti Perhonjokea.

Maakuntakaavatyön aikana alueella toimi jo teollisuutta, joka on huomioitu tällä maakuntakaavan kohdemarkinnalla. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, aiemmin Länsi-Suomen ympäristökeskus, on ollut aktiivisesti mukana viranomaisyhteistyössä Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen laadinnassa. Maakuntakaavaratkaisulla ei ole ollut tarkoitus ohjata uutta teollisuutta Oosinharjun pohjavesialueen itäpuoliskolle, josta pohjavesivirtaus on kohti Virkkalan vedenottamoa.

Pohjavesialueen rajat on Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa esitetty pv-rajauksella: Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue, jolle on annettu suunnittelumääräys: ”Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee varmistua siitä, ettei toimenpiteillä vaaranneta pohjaveden määrää tai laatua. Tämä tulee ensisijaisesti hoitaa sijoittamalla riskialttiit toiminnat alueen ulkopuolelle ja toissijaisesti estämällä riskien syntyminen riittävillä vesiensuojelutoimenpiteillä.”

Kaustisen kunnan oikaisukehotuksesta antamassa vastineessa on katsottu, että teollisuusalueen laajennus on kunnan teollisuustonttivarannon kannalta välttämätöntä. Kuitenkin Kaustisen kunnan alueen teollisuuden kehittämistarpeet on Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa huomioitu Toholammintien ja Teerijärven tien varteen osoitetuilla teollisuuden kohdemarkinnoilla, joiden alueella ei maakuntakaavatyön aikana vielä teollisuutta laaja-alaisesti ollut. Nykyiselläänkin näillä alueilla on laajat toteutumattomat varaukset teollisuuden sijoittumista varten Kaustisen kunnan Keskustan osayleiskaavassa 2015.

Kaustisen kunnan hyväksymä Virkkala-Järvelä osayleiskaava on Oosinharjun pohjavesialueelle ja Virkkalan vedenottamoiden kaukosuojavyöhykkeelle sijoittuvan teollisuusalueen merkittävän laajennuksen (TY) osalta Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan vastainen. Ratkaisu ei edistä maakuntakaavassa Kaustisen alueelle osoitettujen uusien teollisuusalueiden toteutumista ja esitetty teollisuusalueen laajeneminen Oosinharjun pohjavesialueen itäpuoliskolle Virkkalan pohjavedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle ei ole maakuntakaavan t-kohdemarkin tarkoittamalla alueella ja on vastoin pohjavesialueille annettua suunnittelumääräystä. Kaavaratkaisu on näiltä osin maakuntakaavan vastainen.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Kaustisen kunnanhallitus on kunnanvaltuuston puolesta antanut valituksen johdosta lausunnon.

ELY-keskus on antanut lausunnon johdosta vastineen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa kunnanvaltuuston hyväksymän kaavan Keskustan osayleiskaavan muutos ja laajennus; Virkkala-Järvelä, siltä osin kuin kaavassa

on osoitettu uusi teollisuusalue (TY) Oosinharjun pohjavesialueelle Virkkalan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle Vissavedentien varteen.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Maankäyttö- ja rakennuslain nimike on muutettu alueidenkäyttölainsi 1.1.2025 voimaan tullessa lailla 752/2023. Uusi nimike ei ole ollut vielä voimassa, kun kunnanvaltuusto on hyväksynyt osayleiskaavan.

Maankäyttö- ja rakennuslain 35 §:n (132/1999) 1 momentin mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrättyllä alueella.

Pykälän 2 momentin mukaan yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n (132/1999) 1 momentin mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Pykälän 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset muun ohella ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon sekä kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n (132/1999) 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon muun ohella mahdollisuudet vesihuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön ja luonnonvarojen kannalta kestävällä tavalla, mahdollisuudet turvalliseen ja terveelliseen elinympäristöön, kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset, ympäristöhaittojen vähentäminen sekä luonnonarvojen vaaliminen.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitettut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Asiassa saatu selvitys

Yleistä

Kaavaselostuksen mukaan osayleiskaavan muuttaminen on tullut ajankohtaiseksi, kun voimassa oleva osayleiskaava ei enää kaikilta osin ole vastannut kunnan tavoitteita. Tarkoituksena on ollut, että laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukainen oikeusvaikutteinen osayleiskaava, jossa esitetään yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen vuoteen 2040 saakka. Osayleiskaava tulee ohjaamaan asemakaavoitusta sekä muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Kaavaselostuksen mukaan osayleiskaavaprosessin aikana on laadittu muun muassa luontoselvitys, jonka lisäksi taustamateriaalina on huomioitu muun ohella valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavat, Kaustisen Keskustaajaman osayleiskaava, Kaustisen kunnan Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitys 2018, Tanhuanpään ja Virkkalan pohjavedenottamon kauko- ja lähisuojavyöhykkeet, (ELY-keskus 2021), maaperän tilan tietojärjestelmä, Kaustisen kunnan ympäristönsuojelumääräykset sekä avoimen tiedon paikkatietoaineistot.

Kaavaratkaisu

Hyväksytyn osayleiskaavan pohjois- ja koillisosa on TY-kaavamerkinnoillä osoitettu teollisuusalueiksi, joilla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi. Alue varataan sellaiselle teollisuus- ja varastotoiminnalle, josta ei aiheudu ympäristöön kohtuutonta melua, ilman pilaantumista, pohjaveden likaantumista tai muita niihin verrattavia häiriöitä ympäristölle. Alueelle saa sijoittaa myös teollisuus- ja varastotoimintaan liittyviä muita tiloja, kuten toimisto-, myymälä- ja terminaalitiloja. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida viherverkostojen jatkuvuus.

Kaavassa on pv-3 kaavamerkinillä osoitettu tärkeän tai vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen rajat. Kaavaselostuksen mukaan muun muassa Oosinharjun pohjavesialue on osoitettu merkinnällä pv-3. Kaavamerkintään pv-3 liitetyn kaavamääräyksen mukaan kaikki pohjaveden laatua ja määrää heikentävät toimenpiteet on kielletty. Alueella rakentamista rajoittavat vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset pohjaveden muuttamis- ja pilaamiskiellot. Rakennuspaikat tulee ensisijaisesti liittää keskitettyyn jätevesijärjestelmään. Jätevesien pääsy maaperään tulee estää. Polttoaineiden täyttöpaikat sekä teollisuuden lastaus- ja purkualueet on päällystettävä vettä läpäisemättömällä materiaalilla. Näiden alueiden pintavesien ja muiden mahdollisesti likaisten hulevesien imeytyminen maaperään tulee estää ja johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle tai viemäriin. Pohjavesialueella ei saa irrallaan säilyttää tai varastoida nestemäisiä polttoaineita eikä muita pohjavettä pilaavia aineita.

Kaikki säiliöt, jotka on tarkoitettu nestemäiselle polttoaineelle tai muille pohjaveden laadulle vaarallisille aineille, on sijoitettava tiiviiseen katettuun suoja-altaaseen. Altaan tilavuus tulee olla suurempi kuin varastoitavan nesteen suurin määrä. Alueelle ei saa rakentaa energiakaivoja.

Kaavassa on myös osoitettu pohjavedenottamon lähisuojavaähyäkkeen (pv-1) ja kaukosuojavaähyäkkeen (pv-2) rajat. Kaavaseloäuksen mukaan kyse on Virkkalan pohjavedenottamon lähi- ja kaukosuojavaähyäkkeistä. Kaavan mukaan merkinnällä pv-1 on osoitettu vesioikeuden vahvistama vedenottamon lähisuojavaähyäke. Merkintään liitetyn kaavamääräyksen mukaan alueelle ei saa sijoittaa uusia laitoksia tai toimintoja, jotka voivat vaarantaa vedenottoa. Alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää. Merkinnällä pv-2 on osoitettu vesioikeuden vahvistama vedenottamon kaukosuojavaähyäke. Merkintään liitetyn kaavamääräyksen mukaan alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää.

Selvitys suunnittelualueen oloista

- Pohjavesi

Virkkala-Järvelän osayleiskaavan luontoselvityksessä ja edelleen kaavaseloäuksessa on luonnonympäristöstä todettu muun ohella, että suunnittelualue sijoittuu pitkälti luokitetulle pohjavesialueelle. Alueen pohjoisosassa on Oosinharjun (1023601) pohjavesialue. Suunnittelualueen pohjavesialueet ovat osa Vetelistä Kaustisen kautta kohti rannikkoa kulkevaa luode-kaakko suuntaista harjujaksoa. Pohjavesialueille on laadittu suojelusuunnitelma.

Oosinharjun pohjavesialue on luokiteltu 1-luokkaan eli vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi. Oosinharjun pohjavesialueen pinta-ala on 3,06 km², josta pohjaveden varsinaista muodostumisaluetta on 1,7 km². Arvio muodostuvan pohjaveden määrästä on 1 000 m³/d. Pohjavesialueen itäosa on synklininen eli ympäristöstään pohjavettä keräävä ja länsipuolella antiklininen eli pohjavettä ympäristöön purkava. Oosinharjun pohjavesialueella sijaitsee Kaustisen kunnan kaksi päävedenottamo; Virkkalan ja Tanhuanpään vedenottamot. Virkkalan vedenottolupa on enintään 500 m³/d, mutta korkean rautapitoisuuden vuoksi pohjavettä pumpataan tätä vähemmän, vuonna 2016 noin 63 m³/d. Tanhuanpään vedenottamo ei sijoitu Virkkala-Järvelän suunnittelualueelle.

Vedenottamoilla on vesioikeuden vahvistamat kauko- ja lähisuojavaähyäkkeet. Pohjavesialue jakautuu kahteen osa-alueeseen, joiden välissä sijaitsevan vedenjakajan paikka riippuu vedenottomäärästä. Oosinharjun pohjaveden virtaussuunta on pääasiassa kohti vedenottamoita. Oosinharjun pohjaveden pinnankorkeus vaihtelee noin 67–84 metrin välillä (N2000). Kaavaseloäuksen mukaan suunnittelualue on laajalti vesi- ja viemäriverkoston piirissä, mutta alueella ei ole hulevesiverkostoa.

- Viitasammakko

Virkkala-Järvelän osayleiskaavan luontoselvityksessä on todettu, ettei erillistä viitasammakkoselvitystä ole luontoselvityksen yhteydessä tehty. Suomen lajitietokeskuksesta tehdyn aineistohaun perusteella kaava-alueelta ei ole tehty havaintoja viitasammakosta. Luontoselvityksessä on arvioitu elinympäristöjen soveltuvuutta viitasammakolle. Viitasammakko suosii kosteampia elinympäristöjä, mitä tavallinen sammakko. Sopivia viitasammakon elinympäristöjä ovat suot sekä rehevät ja kosteat metsät, erityisesti lehtimetsät. Viitasammakko kutee matalaan veteen. Kaava-alueella ei sijaitse lampia tai järviä, jotka voisivat olla viitasammakon kutualueita. Kaava-alueen kuivahkot kankaat eivät ole soveltuvia elinympäristöjä viitasammakolle. Viitasammakon esiintymistä alueella on pidetty epätodennäköisenä.

Kaavaselostuksessa on niin ikään todettu luontoselvityksen johtopäätös, että kaava-alueella ei ole tehty havaintoja viitasammakosta. Kaavaselostuksen mukaan suunnittelualueen pohjoisosassa on kuitenkin kaivutöiden yhteydessä syntyneitä kuoppia, jotka ovat täyttyneet pohjavedellä. Edelleen on todettu, että kaava-alueen kuivahkot kankaat eivät ole soveltuvia elinympäristöjä viitasammakolle, mutta alueen läheisyydessä on joitain nevoja, jotka voisivat olla potentiaalista kesäelinympäristöä, jolloin viitasammakoiden kuteminen vesikuopissa ei ole täysin poissuljettua. Viitasammakon esiintyminen osayleiskaava-alueella on kuitenkin arvioitu epätodennäköiseksi.

Osayleiskaavan vaikutukset

- Pohjavesi

Kaavaselostuksessa on arvioitu kaavan vaikutuksia muun ohella maa- ja kallioperään sekä vesistöihin. On todettu, että osayleiskaava-alue sijoittuu suurelta osin vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle. Oosinharjun pohjavesialueen virtaussuunnat ovat tämänhetkisten tietojen perusteella suunnittelualueen pohjois- ja keskiosasta kohti Virkkalan vedenottamoa.

Kaavaselostuksessa on arvioitu, että pohjavesialueilla sijaitsevilla toiminnoilla voi olla haitallisia vaikutuksia pohjaveden laatuun ja määrään. Pohjaveden laatua vaarantavia toimintoja ovat esimerkiksi moni teollisuus- ja yritystoiminta, vaarallisten kemikaalien käsittely ja varastointi, polttonesteiden jakeluasemat, liikenne ja tienpito, maa-ainesottoalueet sekä jäteveden käsittely. Pohjavesialueille sijoittuvien nykyisten toimintojen siirtäminen kokonaan pois pohjavesialueelta ei ole mahdollista. Alueelle on osoitettu hieman uutta rakentamista sekä kohtalaisen pienialainen teollisuusalueen laajennus, jonka rakentamisessa tulee huomioida pohjaveden suojeleminen. Vedenottamoiden suojavyöhykkeet on huomioitu rakentamisen osoittamisessa. Lähisuojavyöhykkeelle ei ole sijoitettu uusia laitoksia tai toimintoja, jotka voivat vaarantaa vedenottoa. Kaukosuojavyöhykkeellä on määrätty, että alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää. Pohjavesialueille on annettu myös sen laatua ja määrää heikentävien toimenpiteiden kieltävä kaavamääräys sekä muita suojelumääräyksiä. Lisäksi alueella rakentamista rajoittavat vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset

pohjaveden muuttamis- ja pilaamiskiellot. Riskejä voidaan vähentää teknisillä suojarakenteilla sekä myös muun muassa luvituksella ja valvonnalla. Tarkemmat määräykset toimenpiteistä annetaan tapauskohtaisesti ympäristöluvassa.

Edelleen kaavaselostuksessa on viitattu Kaustisen kunnan vuonna 2018 laadittuun pohjaveden suojelusuunnitelmaan, jonka mukaan teollisuus- ja yritystoimintaa tulee valvoa säännöllisin tarkastuksin. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota polttoaineiden ja muiden kemikaalien sekä ongelmajätteen käsittelyyn ja varastointiin. Yritysalueen kiinteistöjä ei tule käyttää haitallisten kemikaalien, romujen, jätteen tai mahdollisesti pilaantuneiden maa-ainesten varastointiin. Teollisuusrakennuksien kaikkien rakenteiden tulee olla sellaisia, että ne estävät nestemäisten aineiden pääsyn maaperään ja pohjaveteen. Mikäli riskien poisto suojatoimenpitein ei ole teknisesti tai taloudellisesti mahdollista, tulee toiminta siirtää pohjavesialueen ulkopuolelle.

Osayleiskaavaratkaisu ei kaavaselostuksen mukaan ainakaan merkittävästi heikennä pohjavedentilaa nykytilaan verrattuna, vaan pikemminkin tarkentuvilla kaavamääräyksillä edistetään pohjavedensuojelua. Pohjavesialueesta merkittävä osa on jätetty vapaaksi ja voimassa olevaan Järvelä-Salonkylä osayleiskaavaan verrattuna rakentamisalueita on tiivistetty nykyisen rakenteen yhteyteen ja rakentamisesta vapaita alueita on jätetty enemmän. Uusi rakentaminen ei merkittävässä määrin vaikuta muodostuvan pohjaveden määrään. Teollisuusalueen laajennus on pääosin jo rakentunut. Kaavamääräyksiä tarkentaa ja täydentää laadittavat asemakaavat, kunnan rakennusjärjestys sekä ympäristönsuojelumääräykset. Kaikkien rakennuspaikkojen jätevesihuolto tulee hoitaa ympäristöviranomaisen määräysten mukaisesti siten, että päästöjä vesistöön ei synny. Osayleiskaava-alue on pitkälti kunnan viemäriverkoston piirissä, joten osayleiskaavaratkaisulla ei ole merkittäviä vaikutuksia vesistöjen tai pohjaveden tilaan. Virkkala-Järvelän alue on pitkälti maaseutua ja maaseudulle tyypillisesti kyläalueet ja nykyiset asemakaava-alueet ovat rakenteeltaan ja mitoitukseltaan väljiä eivätkä johda tiiviin kaupunkimaisen ympäristön syntyyn, jossa hulevesien johtaminen on keskeinen osa suunnittelua. Hulevesimäärät alueella eivät ole merkittäviä ja suurin osa hulevesistä voidaankin imeyttää tonteilla sekä maa- ja metsätalous- ja viheralueilla. Suurin osa maaseudun hulevesistä tulee pelloilta ja niitä johdetaan peltoja ympäröivien ojien ja salaojien kautta eteenpäin peltojen kuivatussuunnitelmien mukaisesti. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä hulevesien hallinnasta. Kiinteistön omistajan tai haltijan on johdettava kiinteistön hulevedet kunnan hulevesijärjestelmään, jos niitä ei voi imeyttää kiinteistöllä. Pohjavesialueella muodostuvat likaiset hulevedet tulee johtaa hulevesiviemäriin, jotta likaisten hulevesien imeytyminen maaperään ja edelleen pohjaveteen voidaan estää.

- Viitasammakko

Kaavaselostuksessa on myös arvioitu kaavan vaikutuksia luontoarvoihin. Edellä viitasammakosta esitetyn lisäksi on kaava-alueen pohjoisosaan

syntyneiden kuoppien osalta todettu, että kyseessä olevat vesikuopat sijoittuvat asemakaavoitettavalle alueelle. Viitasammakoiden esiintyminen vesikuopissa olisi syytä tarkastaa asemakaavaprosessin yhteydessä.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätös

Osayleiskaavassa on osoitettu uusi teollisuusalueen aluevaraus (TY) Oosinharjun pohjavesialueelle Virkkalan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle Vissavedentien varteen.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaavaselistuksesta on käynyt ilmi kyseessä olevan vedenhankintaan tärkeäksi luokitellun pohjavesialueen ja pohjaveden muodostumisalueen rajat, vedenottamon lähi- ja kaukosuojavyöhykkeet sekä pohjaveden huomattavat virtaussuunnat. Saadun selvityksen mukaan pohjavesialueen itäosa on ympäristöstään pohjavettä keräävä ja länsipuolella pohjavettä ympäristöön purkava. Pohjaveden virtaussuunta on vedenottamon suuntaan. Valituksen kohteena olevan teollisuusalueen aluevarauksessa on kyse teollisuusalueen laajennuksesta. Pohjavesiolosuhteisiin liittyviä selvityksiä tai pohjaveden suojelutarpeen huomioimiseksi tehtyjä selvityksiä ei kaavoituksen yhteydessä kuitenkaan ole tehty eikä sellaisia selvityksiä myöskään muutoin sisälly kaava-aineistoon. Taustamateriaalina on kaavaselistuksen mukaan huomioitu muun ohella Kaustisen kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitys 2018.

TY-kaavamerkinnän mukaan alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi ja se varataan sellaiselle teollisuus- ja varastotoiminnalle, josta ei aiheudu ympäristöön esimerkiksi pohjaveden likaantumista. Vaikka vasta suunnitellun teollisuusalueen yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä tarkentuu ja päätetään, mitä toimintoja alueelle osoitetaan, hallinto-oikeus katsoo, että kun otetaan huomioon, että osayleiskaavalla on ratkaistu maankäytölliset edellytykset sijoittaa teollisuustoimintaa vedenhankinnan kannalta tärkeäksi luokitellulle pohjavesialueelle ja vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle, olisi toimintojen sijoittumisesta johtuvia pohjavesivaikutuksia tullut selvittää ja arvioida jo yleiskaavavaiheessa. Vaikutusten selvittämistä ja arviointia ei ole voitu kokonaisuudessaan siirtää asemakaavavaiheeseen tehtäväksi. On voitava myös varmistua siitä, että yleiskaavassa osoitettu aluevaraus on mahdollista asemakaavoittamalla toteuttaa.

Hallinto-oikeus katsoo edelleen, että vaikka kaavamääräyksen on pyritty huomioimaan pohjaveden suojelun tarpeet, jää huomattava epävarmuus siitä, kuinka merkittäviksi tai laaja-alaisiksi osayleiskaavan mahdollistaman teollisuusalueen rakentamisesta ja käytöstä aiheutuvat haitalliset vaikutukset alueen pohjaveden kannalta muodostuisivat.

Lisäksi hallinto-oikeus toteaa, että tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Näihin eläinlajeihin kuuluu viitasammakko (*Rana arvalis*). Viitasammakon esiintymistä osayleiskaava-alueella ei ole kaavoituksessa selvitetty, vaikka kaavaselistuksessa on arvioitu, että viitasammakoiden

kuteminen alueelle syntyneissä vesikuopissa ei ole täysin poissuljettua, minkä lisäksi on todettu, että asia tulisi tarkastaa asemakaavoituksen yhteydessä.

Edellä vaikutusten selvittämisestä mainittu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että kaavaratkaisu ei valituksen kohteena olevilta osin ole perustunut maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuun kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella ei voida riittävällä tavalla varmistua siitä, että kaavaratkaisu täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 2 momentissa säädetyt yleiskaavan sisältövaatimukset siltä osin kuin valituksessa on kyse. Kaava on näin ollen lainvastaisena kumottava valituksen kohteena olevalta osin. Muista valitusperusteista ei näissä oloissa ole tarpeen lausua.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Kuntalaki 135 § 2 momentti

Julkipano

Päätös on annettu julkipanon jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä eli viimeistään 15.12.2025.

Muilla kuin kunnalla ei maankäyttö- ja rakennuslain 191 §:n 4 momentin mukaan ole oikeutta hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen siltä osin kuin kaavan hyväksymistä koskeva päätös on kumottu.

Valitusosoitus on liitteenä HallJp SM (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden ylituomari Riikka Mäki sekä hallinto-oikeustuomarit Reeta-Kaisa Eriksson ja Anna-Lena Bernas, joka on myös esitellyt asian.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta	Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Jäljennös maksutta	Kaustisen kunnanhallitus Ympäristöministeriö (tilastollista seurantaa varten)

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen **siinä mainituilta osin** saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:	https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä perittävä oikeudenkäyntimaksu

Valituslupa-asian ja muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015), Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024)

Avgift för högsta förvaltningsdomstolens beslut

För behandling av besvärstillståndsärenden och besvärärenden vid högsta förvaltningsdomstolen påförs en rättegångsavgift på 610 euro.

Rättegångsavgift tas inte ut vid högsta förvaltningsdomstolen för avgiftsfria prestationer som avses i 5 § i lagen om domstolsavgifter eller om det föreligger en i 4 § i nämnda lag avsedd grund för att inte uppbära rättegångsavgift.

Rättegångsavgift tas inte heller ut om högsta förvaltningsdomstolen ändrar ett överklagat beslut till förmån för ändringssökanden. Avgift tas dock ut oberoende av utgången i ärendet vid ändringssökande som gäller ett förhandsavgörande som meddelats i ett skatteärende.

Rättegångsavgift tas inte ut hos dem som med stöd av rättshjälpslagen är befriade från behandlingsavgifter eller hos dem som enligt bestämmelser någon annanstans i lag är befriade från avgifter som ska betalas för myndigheternas åtgärder. Om det är uppenbart oskäligt att en avgift tas ut, får myndigheten eller den tjänsteman som påför avgiften i enskilda fall besluta att ingen avgift ska tas ut.

Lag om domstolsavgifter (1455/2015), Justitieministeriets förordning om justering av de avgifter som nämns i 2 § i lagen om domstolsavgifter (1020/2024)